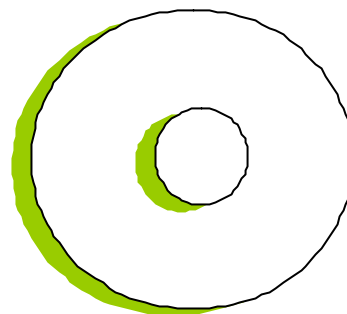

B•E•L NIEUWSBRIEF

Bewonersvereniging EVA Lanxmeer - jrg 7 nr 3 - mei 2004

Redactioneel

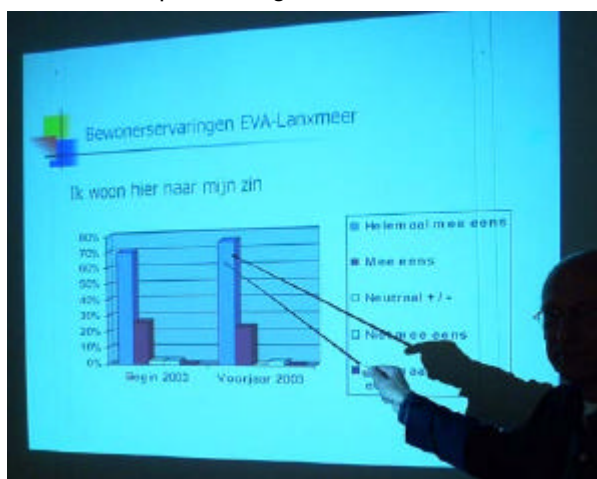
Ik woon hier naar mijn zin! Net als 95% van u ben ik het hier (helemaal) mee eens. Dat bleek 18 maart toen de resultaten werden gepresenteerd (zie foto) van de bewoners-ervaringen in onze wijk. Het is een uitzonderlijk hoge score die volgens de onderzoekers uniek is in Nederland. Het hele rapport met nog veel meer wetenswaardigheden kunt u vinden op www.bel-lanxmeer.nl. Een van de 5% twijfelaars lucht zijn hart op de volgende pagina van deze nieuwsbrief.

Verder in deze nieuwsbrief veel aandacht voor verleden, heden en toekomst van onze wijk. Een artikel over de geschiedenis van heerlijkheid Kaetshage begint in de Romeinse tijd. Onze watertoren, zo blijkt in een ander artikel, is van recentere datum: 1911. Water is sowieso een hot issue in Lanxmeer. Er zijn de nodige "Bloeb bloeb in de gootsteen" mailtjes uitgewisseld omdat er blijkbaar nog altijd bewoners zijn die niet weten dat je geen vet in de gootsteen moet gooien. Het ecoteam heeft een uitgebreid artikel over het thema water. En last but not least kunt u lezen over de plannen voor de waterspeelplaats die nu er nu echt snel gaat komen.

In de nabije toekomst staan tal van activiteiten op stapel waar u aan mee kunt doen: de bewoners van het Kwarteel nodigen oud en jong uit om de officiële opening te vieren op 27 mei, een biologische fietstocht op 19 juni, elke week mediteren, en allerlei activiteiten rondom Caetshage. En wat dacht u van een heuse Lanxmeer natuurfotowedstrijd met honingzoete prijzen?

Op de Algemene Ledenvergadering van de BEL is met name over de verdere toekomst gesproken: de stichting Terra Bella (van de bloemenweidezaadjes) gaat het groenbeheer vormgeven, in navolging van de kabinetsplannen (?) is de BEL werkgroep Inburgering opgericht en een stoplichtspel geeft richting aan de activiteiten van het BEL

bestuur. Omdat niet alle ambities van de BEL in een keer kunnen worden gerealiseerd, sluit ik af met wijze woorden van Jan Hanhart: de toekomst loopt niet weg!

Ger de Vries legt uit

Mario Huizinga

Inhoudsopgave:

Redactioneel
Voorjaarstwifels (column)
Kwarteel nodigt uit
ALV 24 april 2004
Twin Design
Fotowedstrijd
Waterspeelplaats
Kaetshage
Energie-check
Brieven van lezers
Proeftuinberichten
Mededelingen
Vraag en aanbod
EVA-literair
Kijk op de wijk
Watertoren toch niet in de hoofdprijs
Dieren in de wijk
Dag auto?!
Water, wij als consument
Plattegrond 4de fase
Colofon/agenda

VOORJAARSTWIJFELS

Na twee jaar in dit wijkje weet ik nog steeds niet goed waar ik terecht ben gekomen. Of dat besef er ooit zal zijn? Zou het niet weten. Neem afgelopen Pasen. Terwijl ik op een zeer christelijk tijdstip nog lig te soezen, breekt beneden de pleuris uit. Pas na enige tijd realiseer ik me dat ik niet figureer in een scène van The Passion of the Christ. Oh ja, da's waar ook, er zou democratisch paaseieren worden gezocht. Dat gaat ongeveer zo: alle maatjes 23 tot 35 stampen luid gillend dwars door het pasgezaaide groengroed, graaien zich luid gillend een slag in de rondte, leveren luid gillend onder zware fysieke bedreiging van een stel als ouders vermorde paashazen het gevonden materiaal in en om daarna een hoofdelijk omgezette portie van de buit terug te krijgen. Van 28 naar zes eitjes, daar word zelfs de grootste schreeuwlelijk stil van! Eerlijk delen, precies zoals het er in het echte leven aan toe gaat! Dáár leren ze wat van, zeg. Alsof bij de voetbaltopper tussen Feyenoord en Ajax, die later die dag op het programma staat, na het verstrijken van de officiële speeltijd alle doelpunten bij elkaar worden opgeteld en vervolgens door tweeën gedeeld (vooruit, geen goed voorbeeld, het werd 1-1). Neem dan de wielerklassieker Parijs – Roubaix die enkele uren daar weer na wordt beslist: niet enkel nummer één (Magnus Backstedt) maar alle 197 vertrokken coureurs worden na afloop door de rondemiss gekust. Het is, ik kan het bijna niet uit mijn virtuele strot krijgen, inderdaad een beetje als Idols. Iedereen winnaar, ik haat die oud-Olympische gedachte.

Ook bij het autodelen waar ze hier zo dol op zijn, wordt er volop gekwetters dat het een zegen is voor alles en iedereen. Niet dus, want hoe werkt zoiets in de praktijk? 'Als de auto's op zaterdag bezet zijn, moet het bezoekje aan oma maar worden uitgesteld tot zondag,' lees ik in een krantenreportage. Ik nodig u uit dat aan oma uit te leggen. 'Ja, sorry hoor oma, de deelauto was afgehangen.' 'Deelauto, jongen? Ik dacht je inmiddels zo'n goede betrekking had dat je je wel een eigen automobiel kon permitteren. 't Is ook altijd wat bij jullie. Vorige keer belde je af vanwege het democratisch paaseieren zoeken. Oh ja, en voor de twaalfde keer het bezoek naar zondag verschuiven gaat niet. Mede namens opa moet ik zeggen dat we dan met onze Rover 3500 VandenPlas meerijden in de Zuiderzeerally.' Exit oma en

streep door de familieband. Ja ja, goed nabuurschap, maar de rest kan het bekijken. En liefst van grote afstand, want we geven niet voor niets met slagbomen en wegversperringen – ze leggen zelfs een antitankgracht aan - genoeg signalen dat we beslist niet van plan zijn alles met iederéén te delen. Oké, we laten elke dag wel wat driewielertjes en ander speelgoed slingeren om passanten, al dan niet met beste bedoelingen, het idee te geven dat we van alles in overvloed hebben (hoe definiëren we dit gedrag trouwens in de gemeentelijke leefbaarheidmonitor?). Maar is dat nu wat we hier nastreven?

U zult het met me eens zijn, er zijn bergen werk te verzetten. Gelukkig gebeurt dat ook, maar ik zet vraagtekens bij de effectiviteit. Neem dat Jacques Herbpad waar ik op uitkijk; één en al treurnis. De keren dat daar de grond open en dicht is gegaan om leidinkjes aan te leggen, af te sluiten, om te leiden en te controleren, zijn niet meer te tellen. En natuurlijk registreert niemand wat er wordt aangelegd of weggehaald, zodat er maar wát hoeft te gebeuren of er is weer iets vitaals getorpedeerd. Ook zo knap is dat ze eerst een straatje maken met duizenden steentjes en daar vervolgens zeker honderden exemplaren uit halen omdat er bomen geparkeerd dienen te worden. De tijdelijke kroon op al die inspanningen was toch wel het verwijderen van een rij boompjes die een jaar terug zijn neergezet en waarvoor wij in die historisch hete zomer de benen van onder ons lijf hebben gelopen om ze in leven te houden. Zulke acties werpen opeens een heel bijzonder licht op het begrip 'duurzaam'.

Voor mij althans, u ziet zoiets natuurlijk niet. U gaat vol verve door met het najagen van uw idealen. Eindeloos discussiëren of er rechts- of linksdraaiende yoghurt op ons kostbare hout dient te worden gesmeerd. Ik waardeer dat wel in u. In mijn vorige buurtje gebeurde namelijk geen ruk of het moest zijn achter de Gamma-schuttingen maar daar had ik dan weer geen weet van. En kon ik ook geen stukjes als deze tikken. Ik kijk het dus – met of zonder uw welnemen - nog maar 's een jaartje aan, tot de volgende Pasen of zo. Eens zien of de twijfels dan zijn verdwenen.

Bram van Schaik

KWARTEEL NODIGT UIT

alle EVA-Lanxmeer medebewoners (groot & klein) zijn welkom

Na jaren van overleg, tekenen, rekenen, graven en bouwen hebben wij met gepaste trots onze intrek genomen in het Kwarteel.

Op donderdag 27 mei a.s. komen de heer Th.H.C. Peters, gedeputeerde van de provincie Gelderland, en de heer J.G. Marringa, wethouder Volkshuisvesting van de gemeente Culemborg 's ochtends het Kwarteel officieel openen. **Voor het middagprogramma willen wij jullie uitnodigen om met je kinderen deze heuglijke gebeurtenis mee te vieren.**

Het programma is als volgt:

- Om 16.00 uur ontvangst bij de hoofdingang van het Kwarteel.

- Wij lopen dan met elkaar naar onze lindeboom, voor een openingsritueel.
- Tot 17.30 uur kan men rondgeleid worden door en rond het Kwarteel.
- Voor de kinderen worden pannenkoeken gebakken en spelletjes gedaan.

Meer informatie kan gegeven worden door Mariëtte Westendorp, Anna Blamanweg 60. Wij verheugen ons op een nadere kennismaking met onze wijkgenoten en hopen jullie te kunnen begroeten op donderdagmiddag 27 mei!

Mariëtte Westendorp

ALGEMENE LEDENVERGADERING 24 APRIL 2004

Op deze zonnige zaterdagmiddag waren 27 leden van de Bewonersvereniging EVA-Lanxmeer (BEL) bij elkaar om onder leiding van de dagvoorzitter, Jaap van de Ham, te besluiten over een aantal zaken.

Belangrijke punten waren:

- de op te richten Stichting Groenbeheer;
- het voorstel om de contributie te verlagen;
- de komende activiteiten van het bestuur op hoofdpunten te structureren.

Vanuit de afgelopen vergaderingen werden de notulen, die te lezen waren op de website van de BEL, vastgesteld.

Stichting Terra Bella

Vervolgens kreeg Lambik Swinkels, lid van de Groengroep, het woord om aan te geven waarom gekozen is voor het oprichten van een Stichting. Deze Stichting, die onder de BEL komt te vallen, heeft tot taak het groenbeheer in Lanxmeer vorm te geven. Deze Stichting kan gaan samenwerken met andere organisaties zoals de Gemeente, Vitens maar t.z.t. ook ruimer in de wijk met bijv. het zwembad en de Unie. De Stichting heeft het voordeel dat ze een rechtspersoon is en zelfstandig kan opereren bij o.a. het aanvragen van subsidies. De Stichting ontvangt een groot deel van het geld van de Gemeente en een klein deel voor wijkactiviteiten van de BEL. De Stichting stelt jaarlijks een plan op dat ter goedkeuring aan de ALV zal worden voorgelegd. De discussie ging over de keuze voor een Stichting en niet voor een werkgroep met mandaat. Ook de verhouding BEL-bestuur en Stichting kwam ter

sprake. De Statuten werden op enkele punten aangescherpt. De vergadering ging na de pauze de akkoord met de oprichtingsstatuten van de Stichting Terra Bella. Voor Rob Vleeming het moment om een zakje wilde bloemenweidezaad uit te delen met de naam van de Stichting erop. De Stichting presenteert in het najaar het groenbeheerplan aan de ALV.

Snoeidag in de boomgaard

Financiën 2003 benoeming kascie

Wil van Hooft geeft een toelichting op het financiële verslag. De posten Secretariaat en de werkgroep Internet geven aanleiding tot het maken van enkele opmerkingen. Het bestuur geeft toelichting op deze punten waarna Cees Steijlen en Kees Kil benoemd werden tot nieuwe leden van de kascommissie.

Stoplichtspel

Op speelse wijze werden we uitgenodigd om mee te doen aan het stoplichtspel. Ieder kon zijn stem te laten horen door rode of groene kaartjes in een van de verschillende dozen te stoppen, afhankelijk van het onderwerp. Hierbij zaten vier onderwerpen die betrekking hadden op de werkwijze van het bestuur en vier inhoudelijke onderwerpen. Het bestuur wilde van de ALV weten waar zij hun energie de komende tijd op in moet zetten. Wat heeft bij de vergadering de hoogste prioriteit? 'Bewaking uitgangspunten wijkconcept en visie op de toekomst' kreeg de meeste rode kaarten (vraagt om aandacht). Het 'groenbeheer' kreeg de meeste groene kaarten (loopt naar tevredenheid). In de overige dozen lagen meer groene dan rode kaarten.

Discussie aanpak knelpunten

In de daarop volgende discussie kwamen de knelpuntenlijst, het nazorg- en overdrachts-team (NOT), het niet en wel doorgaan van de projectgroep, de verhouding van het bestuur t.o.v. het NOT, de toekomstwerkplaats e.a. nog op tafel. Wijze woorden van Jan Hanhart sloten deze discussie af met 'de toekomst loopt niet weg'. Knelpunten worden vroeg of laat door bewoners opgepakt in een werkgroep. Er zijn nog steeds punten die aandacht verdienen en voor het bestuur is een belangrijke taak weggelegd om het concept te bewaken en de uitgangspunten van EVA (educatie, voorlichting en advies) uit te dragen. De nieuw opgerichte werkgroep 'inburgering' is daar weer een voorbeeld van.

Vaststellen begroting 2004

De begroting laat een eigen vermogen zien waarop ingeteerd mag worden. Voorgesteld wordt om de contributie zodanig te verlagen dat niet over enkele jaren deze weer verhoogd moet worden. De vergadering gaat akkoord met het voorstel om de contributie vast te stellen op 35 euro per jaar.

Benoeming en afscheid bestuursleden

De nieuwe bestuursleden stellen zichzelf even voor: Mena Schermer, Kees van Herk en Jaap van de Ham werden vervolgens met applaus welkom geheten in het bestuur. Van de scheidende bestuursleden, Frans Westendorp en Ed Zijlemaker (plaatsverv.) werd door Wil, namens het bestuur, afscheid genomen.

Rondvraag

In de rondvraag tot slot bracht Han Horstink in de toename van 50% van het autoverkeer op de Provinciale weg binnen 10 jaar. Met als belangrijkste gevolg luchtverontreiniging en geluidhinder voor de wijk.

Jan Tempelman stelde voor de ALV in de 1^e week van februari te houden en het huishoudelijk reglement van de Stichting in november dit jaar vast te stellen.

Lambik Swinkels stelde voor de voorjaars ALV af te stemmen met de planning met de gemeente.

Carla de Jonge meldde dat Sandra de Jonge en Lambik Swinkels zich aangemeld hebben voor de werkgroep inburgering.

Om 16.15 uur sloot Jaap de vergadering en kon het informele gedeelte plaats vinden onder het genot van een hapje en een drankje.

De uitgebreide notulen zijn t.z.t. te lezen op de website van de BEL: www.bel-lanxmeer.nl.

Gonda Baard

TWIN DESIGN GEVESTIGD IN ECOLOGISCH HOOGSTANDJE

Een paar jaar is hij met de voorbereiding bezig geweest. Samen met architect Alexandra Dietz vertrok hij naar Duitsland om zich te oriënteren op ecologisch bouwen. De belangrijkste vraag daarbij was: wat spreekt mij aan, welke vormen, welke kleuren, wat vindt Alexandra en klopt dat een beetje met wat ik wil? Opdracht-

gever en architect moeten tenslotte lange tijd goed samen kunnen werken. Gelukkig bleek dat het geval te zijn en kon het serieuze ontwerpen en bouwen beginnen.

Andries Harshagen is directeur van het grafisch adviesbureau Twin Design. Hij is vormgever en heeft een bepaalde visie op

wonen en werken, die gestalte heeft gekregen in het gebouw *Panta Rhei* – een ecologisch hoogstandje in EVA-Lanxmeer. Tijdens de rondleiding door het gebouw, vertelt hij over zijn ideeën.

Twin Design groeide in enkele jaren uit haar pand aan de Wethouder Schoutenweg. Harshagen: "Ik wilde opnieuw bouwen, groter, anders. Niet op het industrieterrein, maar ergens waar werken en wonen bij elkaar passen. Ik wist dat EVA-Lanxmeer hier zou komen en ik wilde ook ecologisch bouwen". Na enig geharrewar met de gemeente is het hem uiteindelijk gelukt om de gewenste grond aan te kopen.

Het gebouw heeft een hoog niveau van milieumaatregelen en klimaatbeheersing. "In Zwitserland ben ik bij de heer Biloni geweest, een specialist op lichtgebied". Enkele van die Zwitserse vernuftigheden zijn ook in het

kantoorpand gerealiseerd. De verlichting in de kamers reageert op geluid – als het stil wordt, gaat het licht vanzelf uit. Kom je binnen en klap je in je handen of begin je een gesprek, dan gaat het licht aan. De lampen die het dichtst bij de ramen hangen dimmen als er meer licht van buiten naar binnen komt.

De ruimtes zijn hoog zodat het gevoel van licht en lucht heel groot is. De buitenkant van het gebouw lijkt alleen te bestaan uit glas. "Het is speciaal glas, niet alleen isolerend, maar ook zonwerend. Aan de buitenkant zijn de ramen voorzien van automatische zonwering. Verder zitten er in de ramen smalle venstertjes aan de onderkant en de bovenkant die een goede luchtcirculatie mogelijk maken." De temperatuur in het gebouw wordt geregeld door middel van de buizen in de vloer:

's Winters voor de verwarming, 's zomers voor de koeling – als het weer zo'n hete zomer wordt als afgelopen jaar, is dat hard nodig.

In het hele pand zijn veel duurzame materialen gebruikt. "Niet alleen vanuit een milieu-ideologie, maar omdat het gezond is voor mensen: licht, ruimte, hout, duurzaamheid van materialen". Het meubilair is voor het overgrote deel afkomstig van Ikea. Andries Harshagen meent dat Ikea steeds beter wordt in maatschappelijk verantwoord ondernemen. "In mijn ondernemerschap wil ik - naast maatschappelijk verantwoord – ook duurzaam zijn. Dat probeer ik ook over te brengen op mijn personeel. Hoe we dat doen is vastgelegd in het bedrijfsreglement. Soms moet je iemand twee keer uitleg-

gen wat de goede manier is om met afval om te gaan, maar na een poosje snapt iedereen het." De trein is voor Twin Design medewerkers het aangewezen woon-werk-vervoermiddel. "Als mensen uit een dorp komen waar het openbaar vervoer niet aanwezig is, zijn ze natuurlijk welkom met de auto. Maar verder stimuleren we het gebruik van de trein."

De andere bedrijven die in het pand zitten of komen, zoekt hij bewust uit. Ze moeten passen bij een woonwijk en bij de ecologische principes daarvan. Het CLM (Centrum voor Land-

bouw en Milieu) neemt nu al een deel van de bovenverdieping in beslag. "Maar een drukkerij die ook belangstelling had, wilde ik er niet bij hebben. Dat is te industrieel, dat klopt niet." Andries Harshagen zegt geen haast te hebben om het kantoor vol te krijgen. "Laten we eerst ons hier maar eens goed vestigen en de officiële opening achter de rug hebben, daarna zien we wel verder". Die officiële opening van het pand moet nog gepland worden. Er komt in ieder geval dit voorjaar een dag dat alle buurtbewoners hun nieuwsgierigheid kunnen bevredigen en in het gebouw welkom zijn.

Het atrium midden in het gebouw is een grote, hoge, open ruimte. Harshagen heeft die ruimte een multifunctionele functie gegeven. "Niet alleen voor Twin Design, maar ook voor de andere gebruikers van het pand." Zelfs de wijk is welkom: "Het moet wel een beetje passend zijn, bepaalde bijeenkomsten, lezingen, muziek". In het atrium is een waterval te bewonderen, ontworpen door Andries zelf. Het water stroomt langs roestvrij stalen platen met gekleurde glasvormen omlaag in een bassin. Vanaf twee brede traverses, die de twee delen van het gebouw op de verdiepingen met elkaar verbinden, heeft het eventuele publiek zicht op de activiteiten beneden. "Die traverses zijn zo breed omdat ze bedoeld zijn als ontmoetingsruimte voor al die verschillende mensen die er gaan werken. Samen maandelijks een borrel drinken bijvoorbeeld!" Het hele atrium is professioneel uitgelicht, met verschillende lichtprogramma's voor de ver-

schillende gebruiksmogelijkheden. Onder het binnen-balkonnetje (een prachtige plek voor een gloedvolle monoloog) kan een groot scherm uitgerold worden – kortom: van alle technische gemakken voorzien.

De buitenkant van *Panta Rhei* ziet er open en kleurig uit. De rode kleur is met opzet niet naar de huizen toe gericht. "Dat is een beetje te heftig om tegen aan te kijken, blauw is beter om naar de wijk te keren." Ook aan de kleur groen is gedacht: op het dak komen (naast sedum) heesters en bomen, het rooster bij de buitentrappen wordt begroeid met klimop en op het parkeerterrein staan dezelfde palen met beplanting als in de rest van de wijk. Aan de kant van het Frederik van Eedenpad kijken de kantoren uit op een helofytenfilter. Het is alleen jammer dat er geregeld buurthonden en buurtkinderen in rondstruinen. "We proberen ze weg te jagen of uit te leggen dat dat niet de bedoeling is, maar dat lukt niet altijd".

Dat het pand een onderkomen is voor vormgevers en dus kunstliefhebbers, is zeker ook te merken aan de hoeveelheid schilderijen en beelden die er hangen en staan. Bij de entree, in alle gangen en alle kamers van Twin Design is echte kunst te zien, van bekende en minder bekende kunstenaars. De creatieve oud-provo Andries Harshagen verloochent zijn afkomst niet.

Irma Mommers

WIE MAAKT ER DEZE ZOMER DE MOOISTE NATUURFOTO

Fotowedstrijd in Lanxmeer

Thema

een foto van 'natuur' in Lanxmeer, in de breedste zin van het woord

Categorieën

- de kleurrijkste bloemenfoto
- de categorie "mens en natuur"
- de mooiste compositie
- de meest ontroerende foto
- het meest zeldzame dier
- de mooiste foto gemaakt door een kind (tot 10 jaar)

Inleveren

Digitaal: jtemp@xs4all.nl

Op fotopapier: Jan Tempelman

Annie Romein-Verschoorpad 2

4103 VE (het mag ook gebracht worden).

Jury

- Rudi Oortwijn (BEL bestuur en website beheerder)
- Irma Mommers (opmaker van de BEL-Nieuwsbrief)
- Jaap van de Ham (fotograaf van de BEL-Nieuwsbrief)

Prijzen

De eer & veel potjes (Lanxmeer) honing!

Sluitingsdatum 30 september 2004

Tentoonstelling

In oktober is er een tentoonstelling in de hal van het Kwarteel. Voor deze tentoonstelling zullen vele foto's op kosten van het bestuur op een groter formaat worden geprint. Hou daar rekening mee bij de digitaaltes.

Publicatie

Alle ingeleverde foto's zullen/kunnen worden gebruikt ter illustratie van

- de BEL-Nieuwsbrief
- documentatie van/voor onze wijk
- opleuken van de bel website

- onderdeel voor de nog te realiseren LANXMEER-kalender met belangrijke milieupunten.

Jan Tempelman

WATERSPEELPLAATS

Na afloop van de presentatie van de bewonerservaringen op 18 maart presenteerde beeldend kunstenaar Paul van Dijk (foto) het ontwerp van de waterspeelplaats. Dit ontwerp is tot stand gekomen in een aantal workshops met een groep bewoners van Lanxmeer. Het ontwerp is vastgelegd in de vorm van een maquette (foto). Flowforms (zie kader) in verschillende maten vormen een centrale rol in de waterspeelplaats. Per minuut stromen honderden liters water uit de vijver achter het Kwartel via de flowforms in een kanaaltje en uiteindelijk weer terug de vijver in. De waterspeelplaats moet een natuurlijke uitstraling krijgen en een veilige, uitdagende speelgelegenheid bieden, ook voor de allerkleinsten.

Als alles goed gaat, wordt de waterspeelplaats nog voor de zomervakantie aangelegd aan de Anna Blamanweg ter hoogte van het Kwartel.

Mario Huizinga

Flowforms

Water van goede kwaliteit is een eerste levensbehoefte. Water heeft z gezegd een zekere vitaliteit. Het zelfreinigende vermogen van water is optimaal als het water stroomt en zuurstofrijk is. Een meanderende rivier is daarom vaak ecologisch rijker en stabielere dan een rechtuit gegraven kanaal. Het ritmisch meanderen van een rivier en de draaikolken in de stroming, zijn uitingen van een oerbeweging die in allerlei organismen en structuren over de hele wereld is terug te vinden.

Maquette waterspeelplaats

De Britse kunstenaar John Wilkes ontwikkelde kleivormen, waar het water heel natuurlijk meanderend en kolkend doorheen loopt. Flowforms worden nu vooral uit beton gemaakt, vermengd met stukjes natuursteen. De schalen kunnen zowel buiten als binnenshuis worden toegepast. De lichte exemplaren kunnen zo op een stabiel liggende tegel worden geplaatst, de grotere hebben een echte fundering nodig.

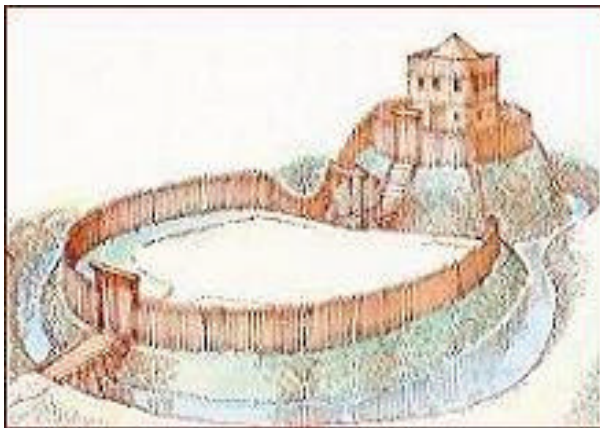
In een vijver geplaatst zorgen ze voor een permanente aanvoer van zuurstof in het water, wat de waterkwaliteit sterk verhoogt. Binnen zorgt de lichte verdamping van het water voor een niet te droge lucht. Dat is prettig voor plant, mens en dier.

Meer informatie op www.flowforms.nl.

GESCHIEDENIS VAN DE 'BESLOTEN KAETSHAGE'

Op het terrein van de huidige stadsboerderij zijn veel archeologische resten aangetroffen. Zo zijn er potscherven en een bronzen fibula uit de Romeinse tijd (ongeveer 50 v. Chr. tot 400 n. Chr.) gevonden. Een fibula is een gesp waarmee een mantel werd vastgezet om de nek van de drager.

De andere archeologische vondst betreft een versterkte woning uit de 12^e eeuw. In die periode is een ronde heuvel (motte) gemaakt met een doorsnee van ongeveer 40 m, waaromheen een brede gracht is gegraven.

Voorbeeld van een motte-kasteel met een lager gelegen voorhof. Bij Kaetshage zijn geen restanten van een voorhof gevonden.

Op de motte heeft waarschijnlijk een houten palissade gestaan, met daarin een houten toren. Wie daar woonde weten we niet. Rond 1300 is de motte geslecht en is op hetzelfde terrein een ringvormige muur van 1m dik gebouwd, met daarin een klein vierkant stenen kasteel. Ook wordt er een tweede gracht omheen gelegd.

Waarschijnlijk worden de stenen voor de muren gebakken in de vlakbij gevonden veldoven. Het kasteel is in die tijd van Gijsbert van Kaets. De naam 'Kaets' lijkt te zijn ontleend aan de woning die de familie had aan het Jansveld in Utrecht, vlakbij de kaatsbaan. Hoe de Kaetsen aan dit landgoed komen is niet zeker, misschien als bruidsschat vanuit de familie Uten Goije die ook een huis in Utrecht hadden.

Gijsbert heeft veel onenigheid met de abdij van Mariënweerd, maar ook met Johan van Beusichem, die vlakbij veel land bezit. De vader van

Gijsbert was eerder gedood door de grootvader van Johan. Om de strijd te beëindigen wordt een verzoeningshuwelijk gesloten tussen Gijsbert en Elisabeth van Beusichem, de zuster van Johan.

In 1318 bezegelt Gijsbert, nu als familie van de Van Beusichems, de oorkonde waarmee Johan aan Culemborg stadsrecht geeft. Gijsbert krijgt later echter weer ruzie met de familie Van Buren, over hun goederen in Beusichem. Ook nu volgt een verzoeningshuwelijk. Dit keer tussen Gijsberts dochter Mabelia en Alard van Buren. Zo komen de Kaetse goederen door vererving binnen de familie Van Buren uiteindelijk in het bezit van Willem van Buren. Deze verkoopt de hofstede en het bijbehorende land in 1429 om zijn oorlog met de hertog van Gelre te kunnen bekostigen. Vervolgens wordt het verschillende keren doorverkocht en in 1438 komt het in handen van Gerrit, bastaard van Culemborg. Dit was een persoon die veel onrust met zich meebracht. Zo houdt hij een poosje Utrechtse burgers gevangen op Kaetshage en valt hij in 1449 Culemborg aan, om een betaling van zijn 'renten' af te dwingen. Waarschijnlijk is de hofstede toen bij een tegenaanval verwoest. Stenen van het kasteeltje zijn misschien nog gebruikt voor de bouw van de Sint Annakapel, die vlakbij heeft gestaan. Deze kapel wordt verwoest in de beeldenstorm van 1566.

Het landgoed komt in 1514 in handen van het vrouwenklooster Mariëncroon in Culemborg, dat stond op de plek die nu Het Hof heet. Door steeds verdere verdeling blijft van de oorspronkelijke zestien morgen land (1 morgen is een terrein dat een span ossen in een ochtend kon ploegen) die de kern van de heerlijkheid Kaetshage ooit besloeg, nog 6 morgen over. Dit wordt 'besloten Kaetshage' genoemd, omdat het tussen het watertje De Meer en de Lanxmeerseweg (tegenwoordig Rijksstraatweg) in ligt. Door de volgende eeuwen heen is het in vele handen geweest. Tegenwoordig is het van de gemeente Culemborg.

Mari den Hartog

Dit stuk is geschreven als bijlage voor de website www.stadboerderijkaetshage.nl.

ENERGY CHECK

Met behulp van de Energy Check is het mogelijk van elk apparaat in huis te bepalen hoeveel stroom het verbruikt.

Dat kan tot opmerkelijke resultaten leiden. Zo heb ik een keer vastgesteld dat een nieuwe staande huiskamerlamp een halogeen lampje had dat maar liefst 300 Watt gebruikt. Terwijl ik

altijd dacht dat halogeen juist extra zuinig was. Die lamp hebben we dus maar teruggebracht. Daarna hebben we een vergelijkbare lamp met spaarlamp gekocht die slechts 16 Watt gebruikt, dat is gauw verdiend!

(Deze Energy Check is onder meer te koop bij www.conrad.nl voor € 24.95, artikelnummer 125319-8A.)

Ik heb het apparaatje uitgeleend aan Mari den Hartog uit de Vasalishof. In onderstaand artikel kun je zijn bevindingen lezen. Ik leen het apparaatje graag ook uit aan andere lezers die zelf een Energy-check willen uitvoeren. Belangstellenden kunnen zich via e-mail melden.

Mario Huizinga
m.huizinga@hetnet.nl

DE ENERGY-CHECK VAN MARI

Van Mario Huizinga kon ik een heel interessant apparaatje lenen, hoe het heet weet ik niet; ik noem het maar een Wattmeter. Je kunt er dus het elektriciteitsverbruik van elektrische apparaten mee meten. Dit leidde tot onderstaande, geheel niet-TNO-bestendige uitslag.

Wat je ziet is dat het verbruik meteen na het starten van een apparaat hard oploopt om

daarna te dalen en te stabiliseren. Natuurlijk is er ook verschil tussen de standen 'uit', 'stand-by' en 'aan'. Soms trouwens opmerkelijke verschillen, want er zijn apparaten die in 'stand-by' geen verbruik te zien geven en andere die bij de stand 'uit' wel een verbruik geven!

Ik heb steeds het verbruik van dat moment gemeten, dus niet kWh.

apparaat	uit	stand by	start	na een minuut
CD-speler	-	3,6	6,1	6,1
DVD-speler	0	0	11	8
staafmixer	0	-	30	26
computer	5,5	-	62	39
TV	0	-	52	44
idem + monitor	5,5	-	-	101
idem + internet	-	-	126	107
koelkast	0	-	-	127
broodrooster	0	0	793	791
stofzuiger	0	-	1147	1090
elektr. oven + grill op 300 C	0	-	2000	1920
elektr. oven op 300 C	0	-	2020	1950

- = niet gemeten of niet van toepassing

De koelkast staat natuurlijk niet de hele dag stroom te verbruiken, maar slaat om de zoveel tijd aan en verbruikt alleen dan energie. Verder heb ik niet het verbruik gemeten van het luchtafzuigsysteem dat wij hier in de huur-

appartementen hebben, vanwege een niet-compatibele stekker. Dit systeem verbruikt echter ook stroom wanneer het op stand nul staat.

Andere dingen die ik niet heb gemeten zijn de verschillende telefoonopladers en de stroom die door de verwarmingsketel wordt gebruikt. De wasmachine heb ik niet kunnen meten omdat die aan een vaste elektriciteitskabel zit. Ik heb me laten vertellen dat die bij het uitstaan ook redelijk wat energie verbruikt. Gelukkig hebben wij zo'n speciaal touwtje aan de aansluiting in de muur zitten waarmee we hem echt helemaal uit kunnen zetten, maar dat heeft niet iedereen.

Wat kunnen we hieruit leren? Dat relatief kleine apparaatjes als een broodrooster toch veel energie kunnen verbruiken. Dat sommige apparaten ondanks dat ze uit- of stand-by staan toch de hele dag energie staan te

gebruiken (let daar dus op bij aankoop). En dat je misschien meer stroomverbruikende apparaten hebt dan je bij voorbaat had gedacht...

Mari den Hartog

Naschrift

De Energy Check kan ook het verbruik per 24 uur meten van bijvoorbeeld een koelkast, of de stroom die nodig is om een (af)was te doen. Ik zal de volgende gebruiker van de Energy Check beter uitleggen hoe het apparaatje werkt.

Mario Huizinga

BRIEVEN VAN LEZERS

Met deze nieuwe rubriek willen we de lezers van de BEL-Nieuwsbrief in de gelegenheid stellen zelf in de pen te klimmen. U kunt reageren op de inhoud van artikelen in de Nieuwsbrief, schrijven waarom u het openbaar gebied in EVA-Lanxmeer zo mooi vindt (of juist niet), vragen stellen aan het BEL-bestuur, klagen over hondenpoep, een voorstel doen voor een nieuwe BEL-werkgroep, tips geven om energie te besparen of alle bewoners uitnodigen voor een groot feest. Kortom laat zien dat de wijk leeft en laat zien wat er leeft onder de bewoners (red.). Mail uw bijdrage naar mwbaard@hetnet.nl.

Kwarteelnieuwtjes

Als secretaris van de Bewonersvereniging Het Kwartel stuur ik een berichtje, zodat de buurt ook van ons doen en laten op de hoogte is. Wat een platte tekst is, moest ik leren van een medekwartelbewoner, die zoiets vaker aan de hand heeft gehad.

Zoals jullie ongetwijfeld in de gaten hebben: de Kwartels wonen bijna allemaal in het Kwartel. Dat heeft een hoop bedrijvigheid in het gebouw teweeg gebracht! Want niet alleen het eigen huishouden verhuizen is een hele klus, erbij komt het vorm geven aan het bestaan als groep. Het bestuur van de Ontwikkelingsvereniging had zich bereid verklaard om als interim-bestuur voor de Bewonersvereniging op te treden. Zij waren van alles het best op de hoogte en de bouwzaken vergden nog de meeste aandacht. Maar nu het organiseren van het gezamenlijk wonen hier een hoop overleg en daadkracht vergt, werd het hoog tijd om de Ontwikkelingsvereniging te ontlasten

door de bewonerszaken als Bewonersvereniging op te pakken. Op de afgelopen vergadering werd er dus een nieuw bestuur voor de Bewonersvereniging gekozen.

Het nieuwe bestuur ging meteen aan de slag met de bestaande werkgroepen om een prioriteitenlijst af te werken. De gezamenlijke ruimte werd door de vergadering 'Rondeel' genoemd, de werkgroepen brainstormen en voeren allerlei werken uit, besturen en werkgroepen sturen elkaar verslagen. In Het Rondeel en in menig huiskamer zit iedere dag wel een groepje te debatteren over energie, verwarmingsproblemen, tuin, beheer Rondeel, schoonmaak, servicekosten enzovoort. We hebben een stuk of 20 werkgroepen! Ook kijken we bij elkaar naar inrichting en kleuren. Het is verbazend hoe verschillend de flats van binnen worden. De grote modderige plas (modder is een issue in het BEL Nieuws) in onze hof heeft intussen grotendeels plaats gemaakt voor paden en iets dat een heerlijke tuin gaat worden, de bewoners van de begane grond kunnen hun tuindeuren uit zonder in een meertje te vallen, de eerste bestellijst voor beplanting ligt klaar. Het wachten is op het afronden van de graafwerkzaamheden. We willen graag op de hoogte zijn van wat er in EVA Lanxmeer speelt. Het is fijn dat er iemand van ons de plaats van Frans Westendorp in het bestuur overneemt, zodat er ook regelrecht contact is.

Het adres van de Bewonersvereniging Het Kwartel is: Anna Blamanweg 36.

Met hartelijke groet namens alle Kwartelbewoners, de secretaris, Maud Ockers, mmockers@planet.nl.

Hallo kinderen (en hun ouders)

Waar komt toch al die honing vandaan die je in de winkels ziet? Die wordt door honingbijen gemaakt. Honingbijen leven met duizenden bij elkaar. Mensen wisten al heel lang dat honing lekker en gezond is, dus verzamelden ze honing uit holle bomen, waarin deze bijen woonden. Later gingen ze bijen bij huis houden. Een bijenhouder heet een imker en die houdt bijenvolken in kasten. Bijen maken honing van nectar. Dat is zoet sap dat ze uit bloemen halen. Niet alle nectar is hetzelfde. Elke plant of boom heeft zijn eigen soort en smaak. Dat proef je ook aan de honing. Vaak gaan imkers op stap met hun bijenvolken. In deze maand vaak naar de boomgaarden waar pruimen-, kersen- of appelbomen bloeien.

Bijenhotel

Bijen naar je tuin lokken? Dat doe je toch niet, die steekbeesten??? Juist de bijen die niet steken gaan hun gang zonder dat je het in de gaten hebt. Ze zorgen ervoor dat de planten worden bestoven. Voor deze beestjes is het moeilijk om een huisje te vinden omdat er

steeds minder rommelplekjes zijn. Je kunt huisjes voor ze maken: een bijenhotel. Hoe doe je dat??

Van de takken die je ouders uit de tuin halen, kun je bosjes maken. Dat zijn prachtige plekjes voor bijen om eitjes te leggen. Knip er gelijke stukken van, ongeveer 15 tot 20 centimeter lang. Die bind je met touw of draad bij elkaar. Je kunt ook stukjes buis of een leeg blikje, waar je de bodem uit hebt gehaald, gebruiken. Die vul je dan strak op met takken of riet. Een voorbeeld zie je hangen aan de pergola voor Toon Hermanshof 17. Je kunt ook dikke schijven of blokken ongeverfd hout gebruiken. Daar boor je dan gaatjes in van 3 tot 10 millimeter. Boor ze een beetje schuin omhoog, anders regenen ze vol. (Boor niet helemaal door de schijven heen). Hang je bijenhotel op zonnige plekjes in de tuin of de hof. Let maar eens op hoe snel de eerste bewoners erop af komen.

Groetjes

Anneke Ganzevoort

PROEFTUINNIEUWS VAN STADSBOERDERIJ CAETSHAGE

De eerste zaden zitten er al weer in. We hebben het streven dit jaar de inrichting van de proeftuin af te ronden. Dat betekent dat we de tijd die we in de groenteverbouw steken enigszins beperkt houden om ruimte vrij te houden voor andere klussen. Het gevolg is dat we niet ons best doen om extra vroeg en een heel gevarieerd pakket aan groenten te leveren. Wel blijven het bijzondere en verse groenten.

Agenda proeftuin Caetshage

Vrijwilligers zijn welkom op:

Maandagmiddag 13.30 -17.00 uur.

Dinsdagavond 19.30 – 21.00 (in rustige sfeer).

Woensdagmiddag 13.30-17.00 (veelal ouders met kinderen).

Donderdagmiddag 13.30-17.00 uur.

Elke laatste zaterdagmiddag van de maand van 13.30 –17.00 uur.

Verkoop van groente start ongeveer eind mei, begin juni:

Maandag van 16.30 – 18.00 uur.

Donderdag van 11.30 – 12.30 16.30 - 18.00

Zaterdag van 11.30 – 12.30 uur.

Proeftuinkaarthouders kunnen op ander dagen zelf vers oogsten

Verkoop vindt plaats bij het winkeltje in de proeftuin. Die is tegen die tijd goed en veilig bereikbaar via lava- en snipperpaden. Dit jaar kun je ook weer een proef-de-tuin kaart nemen. Je wordt dan op de hoogte gehouden welke groente er te oogsten of te koop zijn en je krijgt dan ook de mogelijkheid om op andere tijden zelf te oogsten.

Activiteiten:

- **Permacultuur werkdag**- Op zondag 9 mei is er een werkdag voor geïnteresseerden in permacultuur uit heel Nederland. Dan wordt ook gekeken naar de oprichting vereniging van vrienden van de permacultuur-proeftuin Caetshage. Wanneer je hierin geïnteresseerd bent dan is het programma

van 10.00 tot 16.00 uur. Kosten 10 euro, inclusief lunch. Je kunt je opgeven bij Kees Geljon (0229-215732, e-mail: h.verkleij@freeler.nl). Wanneer je gewoon zin hebt om mee te werken of kennis te maken, ben je welkom van 13.30 tot 16.00.

- **Bezig en zijn**- elke laatste dinsdagavond van de maand van 19.00 tot 21.00 uur. Een half uur ontspanningsoefeningen waarna we de ontspanning meenemen in een werkje in de tuin.
- **Ga toch fietsen**- op 19 juni is de stadsboerderij een halteplaats van de regionale fietstocht langs biologische boeren.
- **Restaurant op het land**- aanschuiven aan de tuinderstafel en genieten van de verse heerlijkheden van het land. De eerste keer vind plaats op zaterdag 29 juni van 18.00 –

19.30 uur. De twee volgende keren zijn op 31 juli en 21 augustus.

- **Tekenen op het land**- vier dagdelen in juli en augustus begeleidt Nelleke van Kempen deelnemers bij het lopen door de tuin en het tekenen wat hun aandacht trekt. Data in overleg.
- **Insectenexcursie**- op 21 augustus gaan we onder begeleiding van Annet van Berkel op speurtocht naar nuttige en schadelijke insecten in de proeftuin. Verder kijken we hoe we invloed kunnen uitoefenen op het voorkomen van deze beestjes.

Heb je interesse om deel te nemen aan een van bovenstaande activiteiten of in een proefde-tuin kaart, neem dan contact op met Rutger van Mazijk of Nelleke van Kempen, 0345-513452, caetshage@wanadoo.nl.

MEDEDELINGEN

Verbruiksgegevens wijkmonitoring beschikbaar aan Van Tintelen

In de wijk hebben 47 huishoudens een contract afgesloten met Van Tintelen Installaties BV voor het onderhoud van hun installaties. Het bedrijf heeft aangeboden te controleren of er installaties zijn die abnormaal veel energie verbruiken.

Door middel van de wijkmonitoring zijn er al veel gegevens bekend. Toestemming is nodig om deze gegevens aan Van Tintelen door te

geven. De werkgroep WEI gaat via een contactpersoon per hof de 47 huishoudens toestemming vragen. Wil je zelf alvast doorgeven dat je het geen probleem vindt om gebruiksgegevens via ons aan Van Tintelen door te geven, stuur dan een e-mail naar mij, l.oomens@hetnet.nl

namens Werkgroep Energie en Installaties (WEI), Lidwien Oomens

Concert Betuws Symfonie Orkest om de hoek

Op **zaterdag 15 mei om 20.00 uur** speelt het Betuws Symfonie Orkest een van de voorjaarsconcerten in De Open Hof tegenover het KWC, heel toepasselijk aan de Beethovenlaan 2. We spelen een prachtig programma, maar laat ik niet in herhaling vallen: dat stond al in de vorige BEL Nieuwsbrief.

Meer informatie: www.betuwssymfonieorkest.nl
Kaarten zijn bij mij in de voorverkoop verkrijgbaar voor 8 euro, voor studenten en scholieren 4 euro. Aan de zaal 10 euro en 5 euro.

Titus Mars, Slauerhoffpad 5, 0345-613136

Nieuws van Milieudefensie Culemborg

Zaterdag 19 juni: fietstocht naar producenten van biologische streekproducten.

Milieudefensie Culemborg organiseert samen met natuurvoedingswinkel Natuurijn en stadsboerderij Caetshage een fietstocht naar producenten van biologische streekproducten in de regio. De fietstocht

vindt plaats op **zaterdag 19 juni**, tijdens de open dagen van biologische producenten (19 en 20 juni). De tocht gaat om 10 uur 's ochtends van start bij Natuurijn (Prijssestraat 6), zal Stadsboerderij Caetshage aandoen en vervolgens Landgoedwinkel Mariënwaerd in Beesd. Hier is een aantrekkelijk programma met een videofilm over de productie en

mogelijkheden de lekkernijen te proeven. Deelnemers krijgen door Natuurwinkel Naturijn een lunchpakketje voor onderweg aangeboden. Bij Naturijn is de hele zaterdag de route af te halen, ook voor wie op eigen gelegenheid wil fietsen. Wie een langere tocht wil maken kan op zaterdag doorfietsen naar biologisch vleesbedrijf de Terp (Erichem) of op zondag naar ecologische tuinderij de Goudsbloem (Buren).

Nesthulp voor insecten

De bewoners van de wijk Lanxmeer ontvangen bij deze Nieuwsbrief ook een folder over het leven van solitaire bijen en wespen. Deze niet stekende insecten zijn met eenvoudige middelen in de tuin 'te vangen' zodat u kunt genieten van de manier van leven van deze nuttige dieren.

Inmiddels hangen er al diverse, zelf gemaakte woningen voor deze bijen in de wijk. In de rubriek 'brieven van lezers' staat aangegeven hoe u met uw kinderen aan de slag kunt. Het zal u niet verbazen dat Jan Tempelman, de wijkimker, een rol in deze folderactie gespeeld heeft

Wilt je meer weten over de activiteiten van het Steunpunt Milieudefensie Culemborg, zoals de acties 'Culemborg gentech vrij' en 'WTO-handen van mijn bord'? Dan kan dat via onderstaand adres.

Han Horstink, F. van Eedenlaan 30, 0345-533097 of han.horstink@planet.nl.
Of geef je (e-mail)adres door om de gratis Culemborgse Nieuwsbrief te ontvangen.

VRAAG en AANBOD

Via deze rubriek is het mogelijk om in contact te komen met iets of iemand die iets wil kopen/verkoopen of waarmee je gezellig iets wilt ondernemen. Het kan ook zijn dat je iets te weten wilt komen. Stuur de vraag of het aanbod in naar het redactie-adres mwbaard@hetnet.nl.

Oppas gezocht

Oppas voor drie kinderen; een van 9 en twee van 6 jaar. Het gaat om de donderdagmiddag van half 3 (ophalen van 't Praathuis) tot +/- 5 uur, en na de zomervakantie eventueel ook op donderdagochtend van 10 voor 7 tot kwart over 8. Ruil-oppas is ook prima. Wij komen te wonen op Willem Kloospad 5. Tot 1 mei te bereiken op tel. 030-6371220.

Goutje van Dam, Rosalie, Fabian en Elmer.

Afzuigkap aangeboden

AEG afzuigkap met moter, wit, in goede staat, Gonda Baard, tel. 0345-521394

Oppas gezocht

Wij zoeken (voorlopig to zomervakantie) een oppas voor maandag en dinsdag van half drie tot vijf uur voor Tanja van 10 en Daan van 8. Sandra & Lambik, Slauerhoffpad 11, 513094

Mediteergroepje

Ik zoek mensen die, liefst wekelijks, 20 minuten willen mediteren met ter opwarming uiteraard eerst wat eenvoudige lichaams oefeningen.

Reacties, Frans Hoffer, tel. 548134

Vipassana-meditatie

Gezocht mensen met ervaring met vipassana-meditatie, voor gezamenlijk mediteren en ervaringen uitwisselen.

Mari: F. v. Eedenlaan 36, 0345-535015, moniquemari@hetnet.nl

HENRIËTTE ROLAND HOLST-VAN DER SCHALK (1869-1952)

EVA-literair, aflevering 8:

Terwijl André Kuipers in de ruimte raketsla plant en kandidaten voor het Europe Parlement zich aandienen, kom ik net terug van de ledenvergadering van de B.E.L., waar ik gehoord heb dat “Henriëtte Roland Holst” een verkeersveiligheidsprobleem heeft. Ik zet mij aan dit stukje om Henriëtte literair wat meer gezicht te geven. Met in mijn achterhoofd nog de discussie over de “toekomstwerkplaats” zweven mij flarden uit haar oeuvre voor de geest: ‘zachte krachten’ en ‘de oogst waartoe ik dien’.

Ooit werd haar werk samengevat onder de noemer “messiaans verlangen”. Dat gebeurde door de theoloog K.H. Miskotte. Op zich is dat niet verwonderlijk als je weet dat Henriëtte Roland Holst een wending in haar leven heeft meegemaakt van socialiste met communistische sympathieën naar religieus socialiste. Wat opvalt is dat Miskotte deze duiding van haar hele werk geeft in 1926/27, toen die wending zich nog maar nauwelijks had voltrokken. Miskotte bundelt zijn analyse en geeft haar uit in 1941, als de nazi’s bezig zijn met het vestigen van hun 1000-jarig rijk. Het geeft de spanning van haar werk aan: enerzijds het visioen van vrede en gerechtigheid, anderzijds het verzet tegen alles wat die ‘betere, andere wereld’ aantast. Of zoals zij het zelf programmatisch beschrijft;

Het leed der menschheid laat mij vaak niet slapen.

Henriëtte Roland Holst is dus een dromer die wakker ligt, wachten op ‘de nieuwe kracht die ons omhoog zal dragen’. Zij vindt inspiratie bij figuren als Lev Tolstoj en Rosa Luxemburg, over wie zij biografieën schrijft. Hopen op een nieuwe wereld beleeft zij een ‘Nieuwe Geboort’ als socialiste. Ze aanvaardt het marxisme en schrijft politiek toneel als *De opstandelingen* (1910) waar de rode vanen van de kazernes wapperen. Na de Russische Revolutie (1917) ziet zij nog ‘droom en daad tot één herboren’.

Maar zoals het dromers vaak vergaat, botst zij met mensen die geen of andere dromen hebben. Geconfronteerd met mensen die weifelen, die nog niet alle schepen achter zich durven te verbranden radicaliseert en polemiseert Henriëtte Roland Holst. Tenslotte

neemt ze in 1927 teleurgesteld afscheid van het communisme, maar niet van haar droom:

*O Geest van liefde, Geest van kracht en moed,
spoor ons, aarzenden, aan met Uwe zweepen,
spuit Uw staal in ons bleek geworden bloed.*

Het persoonlijke element, dat altijd al aanwezig was, wordt sterker; zeker na de dood van haar moeder. Henriëtte Roland Holst beleeft zichzelf steeds meer als mens ‘tussen tijd en eeuwigheid’:

*Toen de zon aan den hemel mijner dagen
begon te zinken, zag ik op een morgen
in mijn tuin een stillen vreemdeling staan;
ik zag hem overbuigen naar mijn rozen,
ik zag zijn blik vol onbegrepen dreiging
peinzend van d'een naar d'andere gaan.*

Ondertussen verwordt Europa steeds meer tot een nihilistische woestijn, geregeerd door harde krachten, die lak hebben aan humaniteit. Temidden van die ontzieling staat die ene vrouw, blootgesteld aan de ontgoocheling, maar desondanks geeft zij het visioen, dat zich ooit in haar genesteld heeft, niet op:

*De zachte krachten zullen zeker winnen
in 't eind - ...*

...
*dan kan de groote zaligheid beginnen
die w' als onze harten aandachtig luisteren
in alle teederheden ruischen hooren
als in kleine schelpen de groote zee.
Liefde is de zin van 't leven der planeten
en mensche' en diere'. Er is niets wat kan
storen
'stijgen tot haar. Dit is het zeekre weten:
naar volmaakte Liefde stijgt alles mee.*

Het zal wel waanzin zijn om dit nog steeds te geloven, maar ik hoop dat André Kuipers deze boodschap mee terug neemt van de planeten, dat de verkiesbare europarlementariërs met deze aandacht naar de mensen luisteren, zodat “toekomstwerkplaats” geen leeg begrip is, maar een belofte.

Kees van der Zwaard.

KIJK OP DE WIJK

Ik ben Mena Schermer, geboren in 1940 in Djakarta en ik woon sinds 19 januari 2004 in Het Kwarteel. Daarvoor woonde ik ruim 30 jaar in Geldrop, een dorp bij Eindhoven met net zoveel inwoners als Culemborg. Mijn kinderen zijn daar geboren. Oorspronkelijk heb ik Frans gestudeerd in Utrecht en in die taal lesgegeven, maar al lang zit ik in de WAO en loopt mijn leven anders, vruchtbaarder in mijn ogen. Ik ben gaan schilderen en werkte als vrijwilliger o.a. in de biologisch dynamische sector. Het besef dat onze aarde op vele manieren vergiftigd wordt, had zich namelijk

diep geworteld en werd uitgangspunt voor mijn handelen, met name mijn koopgedrag, want daar kun je processen mee sturen. Als niemand gifproducten koopt, worden ze niet meer gemaakt. Als niemand meer mishandelde dieren eet, stopt de bio-industrie. Zo simpel ligt het.

Ik had yogalessen van Peter Schmidt, hoogleraar biologische (af)bouw aan de T.U. Eindhoven. Veel informatie kregen we terloops over materialen en hun werking op mensen. Ook over permacultuur las ik in die tijd.

Mena Schermer

Geweldig vond ik dat allemaal, maar ik had nooit kunnen dromen dat ik zelf nog eens in een ecologische wijk zou komen wonen. Sinds een jaar of 10 was ik op zoek naar een woongroep. Via een Indische woongroep waarin ik geïnteresseerd was, hoorde ik over Het Kwarteel. Vanaf het eerste telefoontje was ik verkocht. En toen ik kennis maakte met de groep, voelde ik me meteen thuis (en nog steeds). Mijn verwachtingen waren dat wonen in een ecowijk me zou stimuleren verdere stappen te zetten op het ecologische pad. Dat is in ieder geval al gebeurd door met Wilfriede samen een auto te delen. Zoiets lukte in Geldrop niet. Maar groenafval waar gas uit gewonnen wordt, ja ik weet dat het kan, maar stiekem ben ik toch blij dat hier een composthoop opgezet wordt onder Wilfriede's bezielenleiding.

Mijn appartement op de eerste verdieping kijkt uit op appelbomen en populieren en deels op water. Een dagelijks geschenk. Ik zou de hele dag wel naar buiten willen kijken, er valt zoveel

te beleven. Verder vind ik het heerlijk dat zowel het station als de binnenstad zo dichtbij zijn.

Over de rest van de wijk kan ik nog niet veel zeggen, we zijn nog zo druk met Het Kwarteel, maar als ik er doorheen fiets ervaar ik de sfeer van vernieuwing die ik heerlijk vind. Om me te verdiepen in wat er nu eigenlijk allemaal speelt in de wijk heb ik me opgegeven voor het BEL-gebeuren, toen Frans aangaf daarmee te willen stoppen. Ik moet zeggen dat ik veel tijd nodig heb om alles in me op te nemen.

Wat ik voor verwachtingen heb van de toekomst in Lanxmeer? In ieder geval fijn wonen in een plezierige groep. Genieten van het riante uitzicht en hopen dat jeugd die opgroeit in een dergelijke wijk meer besef krijgt van wat waardevol is. Als ik een affiche zie met het verzoek stapvoets te rijden omdat er kinderen spelen, stemt dat me hoopvol.

*Mena Schermer, Anna Blamanweg 50
4104 WJ Culemborg, Tel.0345521327*

WATERTOREN TOCH NIET DE HOOFPRIJS

Culemborg – De prijsvraag rond de Culemborgse watertoren en het aangrenzende pompstation is van de baan. Een dergelijke constructie blijkt juridisch maar moeilijk dicht te timmeren, ontdekte eigenaar waterbedrijf Vitens Gelderland.

Die studeert nu op een andere manier om een passende herbestemming voor het complex te vinden. Het leek zo'n aardige opzet: een prijsvraag waarin wordt opgeroepen een zo origineel mogelijke functie te bedenken voor het watertorencomplex als dat straks niet meer als zodanig in gebruik is. De indiener van het beste idee zou het bouwswel voor een schijntje krijgen, weliswaar met de verplichting tot restauratie van de beeldbepalende buitenkant. "We hebben het juridisch nog eens bekeken en er zitten te veel haken en ogen aan," reageert Vitens-woordvoerder H. Bax op de vraag waarom de prijsvraag niet in januari is uitgeschreven, zoals vorig jaar werd aangekondigd. "Je moet oppassen voor wilde, utopische plannen. Het kost heel veel om dat van te voren allemaal zodanig uit te zoeken dat er voor geen van de partijen risico's meer aanzitten."

Niettemin blijft Vitens mikken op een goede herbestemming. Bax: "Die moet passen bij de toren en de gebouwen en aansluiten bij het concept van de wijk Eva-Lanxmeer. Je zit tenslotte in een waterwingebied. Dus bekijken we nu hoe we dat zo effectief mogelijk kunnen invullen." Volgens de Vitens-zegsman wordt een programma van eisen geformuleerd waarmee het waterbedrijf voor de zomer de boer op wil. "Het streven is aan het eind van het jaar een en ander duidelijk te hebben. Maar je weet nooit wat er tussendoor komt." Er zijn geen plannen om het gevaarte te slopen, stelt Bax. "Daar gaan we niet voor. Mocht het niet lukken, moeten we de plannen nog eens heroverwegen."

Volgens woordvoerder J. Spijkerman vindt de gemeente Culemborg dat de toren overeind moet blijven. "Toren en pompstation staan op de concept gemeentelijke monumentenlijst en ik denk dat die nominatie wel wordt gehonoreerd. Wij hebben er verder weinig mee van doen, alleen dat we mee helpen de uitgangspunten te formuleren." Watertoren en pompstation worden straks overbodig als het nieuwe pompstation dat momenteel

pal naast het oude in aanbouw is, in gebruik wordt genomen. Dat heeft een capaciteit van twee miljoen kubieke meter drinkwater per jaar en een opslagreservoir van 1000 kuub. De huidige installatie levert respectievelijk 1,2 miljoen en 200 kuub en vooral het eerste cijfer is al jaren niet toereikend om de 10 duizend Culemborgse huishoudens van drinkwater te voorzien. Dat tekort wordt opgevuld door water uit Zoelen te betrekken. Straks is het andersom. Als de vraag in Culemborg minder is, kan er ook aan de omgeving worden geleverd. Bijzonder is verder dat het aangrenzende ecologische wijkje EVA-Lanxmeer straks wordt verwarmd via het drinkwaterstation. Het ondergrondse leidingstelsel voor deze wijkverwarming ligt er al, maar de warmtevoorziening gebeurt nu nog via een noodinstallatie.

Van woning tot kinderdagverblijf

Van de 260 drinkwatertorens die sinds 1856 in Nederland zijn gebouwd resteren er ongeveer 175. Daarvan is minder dan een kwart nog in gebruik. Zo'n veertig hebben inmiddels een herbestemming gekregen, hoofdzakelijk als woning of kantoor. Daarnaast zijn ze getransformeerd tot kinderdagverblijf (Steenbergen), waterleidingmuseum (Utrecht), galerie (Oost-Souburg en Schoonhoven) of restaurant (Dirksland).

Culemborgse toren uit 1911

De Culemborgse watertoren is in 1911 door gebouwd door Visser en Smit. Hij diende als drukregelaar voor het waterleidingnet en, met zijn 35 meter, tevens als oriëntatiepunt. Ontwerpers streefden naar bijzondere bouwwerken, zodat in Nederland vrijwel geen identieke watertorens zijn gebouwd. Zochten sommige architecten hun inspiratie in bouwstijlen als neogotiek, neoromaans of neorenaissance, Visser en Smit hanteerden bij de 23 torens die ze tussen 1900 en 1930 bedachten, in hoofdzaak een sobere vormgeving. De toren in Culemborg bevat een zogeheten Intze-reservoir met een inhoud tweehonderd kubieke meter. Vroeger was hij beslist mooier en had hij, door de kantelen, iets weg van een kasteel. De ijzeren mantel bovenaan is begin jaren zeventig aangebracht om het ergste verval tegen te gaan. De nieuwe eigenaar heeft de plicht de toren in oude luister te herstellen.

Bron: Utrechts Nieuwsblad, 8 april 2004

DIEREN IN DE WIJK

Het is weer lente en dat merk je aan het gedrag van de vogels. Ze kwetteren 's ochtends vanaf een uur of vijf dat het een lieve lust is. Vooral de koolmezen hoor je met hun felle gezang. De hanen in de omgeving zijn dan ook al bezig.

Je ziet de vogels met takjes en ander materiaal in hun snavels heen en weer vliegen. Het vogelhuisje dat we nog niet zo lang geleden hebben opgehangen in de tuin, is een paar dagen bezet geweest door koolmezen. Ze waren druk doende een nest te bouwen, maar de afgelopen dagen zien we ze niet meer.

Toch een betere plek gevonden?!

Een spreeuw zag ik met takjes in zijn bek het gaatje in het dak van een huis in de Vasalishof vliegen.

Zanglijsters nestelen zeer waarschijnlijk in de coniferenhaag. Ze scharrelen veel daaronder. Staartmezen hebben we iedere dag in de tuin gezien. Op 28 maart heb ik ze voor het laatst gezien met plukken veren en takjes in hun bek. Ik heb niet ontdekt waar zij hun nest aan het bouwen zijn.

Op 23 februari zag ik de eerste groenling in de tuin. Vanaf die dag komen er groepen groenlingen de tuin bezoeken, voornamelijk om van de pinda's te snoepen. Waren de pinda's op, dan zag je ze niet meer. Ze vlogen vaak vanaf de coniferenhaag.

vlaamse gaai

De koolmezen, pimpelmezen en de mussen lieten zich de pinda's ook smaken. Geregeld zie je ze vechten om een plaatsje bij de pinda's. Een pimpelmees ging het gevecht aan met een groenling, die toch een stuk groter is. Hij liet zich niet op de kop zitten, maar verloor de strijd. Ik bemerkte dat de vogels (ook de groenlingen) niet zomaar de tuin mijden als je aanwezig bent. Ik zat in de tuin en op zo'n twee meter van me vandaan, zaten ze van de pinda's te eten. Als je echter niet in de tuin bent en zij zijn eerder, dan vliegen ze weg als je eraan komt.

In een tuin van de burens zag ik twee Vlaamse gaaien op de voederplank. Ik vind het prachtige vogels om te zien met hun kleuren. Maar hun kop heb ik altijd luguber gevonden, met die zwarte vlekken.

Naast de huismus en de ringmussen komt er ook geregeld een heggenmus op bezoek. Op 30 maart zag ik een sijsje.

Opvallend veel zweefvliegen vliegen laag over de grond. Je zag ze verschijnen vanaf het moment dat het warm weer werd. Een dikke hommelt zit geregeld op de bloeiende Skimmia. Verder zie ik veel vinken, zowel mannetjes als vrouwtjes. De mannetjesvinken zijn prachtig gekleurd.

Zo ook een mannetje -en vrouwtjesmerel en een lijster. Ik ben er nog niet achter of het de grote lijster of de zanglijster is. Ook de roodborst komt zo af en toe langs. De spreeuwen komen sinds begin april in de tuin.

Ik zelf heb nog geen vlinders gezien. Han zag wel twee donkergekleurde vlinders boven het helofytenfilter bij het station.

De Vlinderstichting heeft op hun website www.vlindernet.nl een mogelijkheid tot het herkennen van vlinders. Aan de hand van vragen kun je erachter komen welke vlinder je hebt gezien.

De eerste vraag is hoe je de vlinder hebt zien zitten. De tweede vraag is of het een dagvlinder of een nachtvlinder is. Dan welke maand je hem hebt gezien en of hij overdag actief is. Na deze vragen te hebben beantwoordt, krijg je een pagina vlinders te zien. Er staat informatie bij iedere vlinder over: de familie, de status (wordt hij bedreigd), de vliegtijd, het verspreidingsgebied en de rups. De moeite waard om deze website te bezoeken als je belangstelling hebt voor vlinders. Echter, Han kon er niet achter komen welke vlinder hij had gezien, daar hij ze alleen had zien vliegen.

Op 28 maart kreeg ik van Monique Steltenpool het volgende bericht: Sinds een aantal dagen houd ik een vogeldagboek bij via www.vogelbescherming.nl. In dit dagboek kun je invullen welke soort je hebt gezien, op welke dag, wat het gedrag was van de vogel en wat de vogel at. Ik vind het erg leuk om op die manier nog meer te letten op de vogels op ons balkon. De meest gesignaleerde vogel op ons balkon is de huismus. De huismus komt meestal in groepjes en ze eten ook samen van de vetbol of pinda's. Af en toe vechten ze een beetje om een mooi plekje bij de pinda's. Koolmezen en pimpelmezen komen ook heel vaak op visite. Het zijn kleurige en acrobatische (ze hangen vaak onderste boven van de pinda's te eten) vogels en zijn daarom erg leuk om te zien.

De pimpelmees is duidelijk kleiner dan neef / nicht koolmees en moet daarom zijn plaatsje nog wel eens af staan aan de koolmees. Opvallend is dat de mussen en mezen veel minder schrikachtig zijn dan in het begin van de winter. Ze vliegen niet meer meteen op als ik beweeg. Ook de roodborst is een regelmatige verschijning. De roodborst gedraagt zich vaak wat heimelijk, onder de tafel en in bloembakken. Hoewel de roodborst met soortgenoten hevige gevechten kan houden voor een territorium stelt hij / zij zich op ons balkon bescheiden op. Spreeuwen zijn sinds kort dagelijkse bezoekers. Vooral deze tijd van het jaar is de spreeuw erg mooi met een extra bont pakje aan. Verder heb ik een

maal een merel, vink en groenling gezien op ons balkon. Deze waren helaas weer snel weg. Turkse tortel, houtduif en zanglijster heb ik gezien in de coniferenhaag.

Op de website van de vogelbescherming kun je ook aflezen welke vogel vanaf welke maand weer te zien kan zijn in Nederland.

Voor het doorgeven van waarnemingen kunt u een briefje in de bus doen, bellen of mailen naar:

Ada van der Plas Fred. v. Eedenlaan 30

Tel: 345536506

E-mail: adavanderplas@planet.nl

DAG AUTO !?

Als geïnteresseerde in autodelen was ik op vrijdag 4 april aanwezig bij de officiële start van het nieuwe wijkautoproject 'dagauto Eva-Lanxmeer Culemborg' (*waarom toch altijd dat Eva-Lanxmeer? Deze wijk heet toch gewoon Lanxmeer?*). Tegelijk ook de kans voor mij om eens bij Kwarteel binnen te kijken, want daar werd de bijeenkomst gehouden.

Verkeerswethouder Jan Burger onthulde het bord dat bij de parkeerplaats gezet zal worden waar de Dagauto's staan. Hij zei het een inspirerend project te vinden waarvan hij zich afvroeg of dit ook niet in Parijs zou kunnen. Ik liet me ondertussen door verschillende deskundigen nog eens uitleggen wat Dagauto nu eigenlijk is: er zijn op dit moment drie auto's beschikbaar die door 15 gezinnen gebruikt worden. Hoe meer deelnemers er komen, hoe meer auto's er aangeschaft gaan worden. De auto's staan op een parkeerplaats in de wijk, zijn 24 uur per dag beschikbaar en je kunt ze

gebruiken vanaf een uur tot een hele vakantie. De contributie bedraagt € 5 per maand en verder betaal je € 1,50 per uur, tot maximaal € 15 per dag. Dan zijn er nog km-kosten a € 0,22 voor de eerste 50 km, € 0,20 tot 100 km en € 0,18 bij meer dan 100 km. De km-kosten zijn inclusief brandstof. Voor langere ritten, weekenden en vakanties kan de deelnemer vanaf € 24 per dag (bij 100 km vrij) een auto huren. Volgens de Consumentenbond zou je wanneer je minder dan 10.000 km per jaar rijdt, zo'n € 150 per maand kunnen besparen! Is dat reden genoeg om ons 15 jaar oude Peugeot 205-je weg te doen? Eigenlijk wel. Nog even die APK doen en dan Dag auto!

Mari den Hartog

Voor meer info: 0345-533933,
www.dagauto.nl, info@dagauto.nl

WATER

(van het ecoteam, aflevering 3)

Bewoners van de Martinus Nijhoffpad komen regelmatig bij elkaar, in het afgelopen jaar zes keer. Tijdens deze avonden zijn de diverse milieuonderwerpen aan bod geweest. Een van de bewoners bereidt het onderwerp voor en tijdens de avond geven we elkaar nog verdere tips om beter met het milieu om te gaan. Aan de hand van de gemeten meterstanden krijgen we steeds meer inzicht in het eigen handelen. Liesbeth heeft het thema water afgelopen zomer onder de loep genomen.

Schoon water is goud waard

Schoon water is goud waard, lees ik in het materiaal voor Eco teams dat ik van Gonda kreeg. Hoezeer we water nodig hebben, dat wordt met het hete weer van afgelopen zomer wel heel duidelijk. Mijn keuze om me juist nu in dit onderwerp te verdiepen, zal niemand verbazen.

Op internet lees ik hoeveel instanties zich op een of andere manier met water bezighouden. Ik herinner me een grappig verhaaltje dat een maatschappelijk werkster in Emmen me eens vertelde over een dame die een brief aan het Waterschap stuurde om haar *lidmaatschap op te zeggen*. Omdat ook ik nauwelijks een idee heb wat precies een Waterschap doet, klik ik Waterschap Rivierenland aan.

Die taken zijn:

1. Zorgen dat er voldoende oppervlakte water aanwezig is, geen overlast in natte en geen tekort in droge perioden. Daarbij rekening houden met belangen van landbouw, natuur en milieu. Verbetering van de kwaliteit van het water. Stimuleren van plantengroei en dierleven in water en oevers.
2. Zorg voor veiligheid, voor dijken en kaders. Muskusratten bestrijding. Rampenplan.
3. Verbetering van kwaliteit door zuivering van rioolwater voor het de rivier ingaat, opruimen van bagger, zorgen voor voldoende diepte enz enz. Zaken rond het lozen van gevaarlijke stoffen.
4. Vaarwegbeheer. Het bevaarbaar maken van Korne (bij Buren) en Linge, onderhoud aan de oevers, vergunningen voor ligplaatsen. Ook: het bedienen van de schutsluis in het kanaal van Stenenhoek (weet iemand waar dat is?) en controle van zwemwater.

Het Waterschap Rivierenland is in 2002 ontstaan uit een fusie van een aantal kleinere waterschappen en het Zuiveringsschap Rivierenland waaronder Culemborg viel. Wat de Waterschappen doen in de kleinere gebieden c.q. watersystemen, doet Rijkswaterstaat voor de grotere wateren. Rioolafvoer is een taak van de gemeente. Grondwater is weer een zaak van Provincies en drinkwaterbedrijven, voor ons dus Vitens, houden zich bezig met drinkwatervoorziening.

water in Lanxmeer

Lanxmeer

Lanxmeer, het gebied rond de watertoren, is een grondwaterbeschermingsgebied en waterwingebied. In principe wordt er in een dergelijk gebied niet gebouwd. Omdat de uitgangspunten van het EVA project passen binnen de 'groene visie' van de Gemeente (zo staat dat in het blad PROFIEL) en andere betrokkenen, en dus ook passend bij dit beschermde gebied, kon onze wijk gerealiseerd worden. De huizen kregen een aangepaste fundering. Er kwam een integraal plan voor waterbeheer, waarbij gebruik zou worden gemaakt van verschillende kwaliteiten water. Afvalwater zou worden gezuiverd via helofytenfilters en hergebruikt; rioolwater weer worden benut via een biogasinstallatie, die voor een deel van de energievoorziening van de wijk zou zorgen.

Niet al deze plannen zijn werkelijkheid geworden. Een biogasinstallatie is er (nog) niet. Helofytenfilters zijn er al wel, maar nog zonder riet en nog niet in gebruik (red: ondertussen wel!). En het grijze of huishoudwater komt er niet - lees hierover het artikel van Jan Hanhart in de laatste BEL Nieuwsbrief. Inplaats daarvan krijgen we drinkwater 1 en drinkwater 2.

De kringloop

Het schoolvoorbeeld van de kringloop is die van het water: verdamping, vorming van wolken, neerslag. Water wat niet direct verdampt komt terecht in de bodem als grondwater of stroomt via rivieren naar zee. Ook ons huishouden vormt een schakel in die kringloop. Via kilometers waterleiding en drinkwaterzuivering komt het water ons huis in en via riolering en rioolwaterzuivering gaat het er weer uit, de rivier in. Wat er gebeurt voordat wij de kraan opendraaien en nadat het water in de afvoer is verdwenen, kost energie en geld. Veel van ons drinkwater is bodemwater. Wij gebruiken op dit moment meer dan er bij komt. Daarom wordt ook gebruik gemaakt van het minder schone oppervlaktewater uit rivieren en meren.

Water in en om huis

Een gemiddelde Nederlander gebruikt ongeveer 128 liter water per dag. Met waterbesparende maatregelen is dat terug te brengen tot 100 liter. Dat aantal liters lijkt veel – daarom hier een verhelderend lijstje van activiteiten en liters water die daarmee gemoeid zijn.

handen wassen	4 liter per keer
tanden poetsen	3 liter
douche + besparende kop	7,5 liter per min.
bad	120 liter
wastafelkraan	7 liter per min.
handafwas 2,3 pers.	14 liter
afwasmachine	12–23 liter/keer
WC zonder spaarknop	9 liter
WC met spaarknop	3 – 6 liter
handwas kleding	40 liter
machinewas afh. v. type	40 – 110
auto wassen met emmer	40 liter
idem met tuinslang	150 liter

In onze huizen zijn een aantal waterbesparende voorzieningen aangebracht. De douchekop mengt water met lucht, je krijgt hierdoor een volle straal en gebruikt toch minder water – ongeveer 30 % minder. In het mondstuk van de kranen bij wastafel en in de keuken zit een volumestroombegrenzer, een rubberen ringetje dat uitzet zodra de kraan wordt opengedraaid. Draai het er maar af, dan kun je het zien!

In het boekje 'Hart voor uw huis', dat wij van de BCW hebben gekregen, kun je lezen wat je zelf kunt doen om te besparen op water en om te zorgen dat het water dat je huis uitgaat zo min mogelijk vervuuld is.

Veel van de maatregelen die je zelf kunt nemen zijn goed voor je eigen beurs EN goed voor het milieu, wat uiteindelijk op hetzelfde uitkomt. Zo begreep ik enkele dagen geleden

opeens dat het extra zeefje in de gootsteen, dat ik gebruik om niet al dat groente en afval in de afvoer te hebben, zodat ik iedere keer die zwanenhals schoon moet maken, ook zorgde voor minder vervuuld afvalwater. Niet alleen voor mijzelf dus – in een groter verband is alles wat ik doe verbonden met iedereen.

Tips

Nog wat besparende tips:

- De kraan uit als je je tanden poetst.
- Geen kleine wasjes in de machine, wassen op lage temperaturen, geen voorwas doen.
- Ecover gebruiken (ook de fabricage van Ecover is milieuvriendelijk).
- Niet lang douchen.
- Niet teveel sproeien met warm weer.
- Een regenton aanschaffen.

Ook het gebruik van elektra heeft te maken met water. Elektriciteitscentrales worden gekoeld met rivierwater. Veel gebruik van elektriciteit (zoals nu voor airco) heeft tot gevolg dat het rivierwater te warm wordt, wat weer zorgt voor een bepaald soort vervuiling – ik meen te hebben gelezen blauwe alg. Wat weer gevolgen heeft voor drinkwatervoorziening.

Een afwasmachine kan erg veel water gebruiken. Water dat je in de douche laat lopen voordat het warm is, kun je opvangen in een emmer. Daar kun je dan weer andere dingen mee doen.

Je kunt vast zelf wel nog het een en ander bedenken. Het belangrijkste is volgens mij dat je bewust omgaat met – in dit geval – water. Dat je, welke keuzes je daarin ook maakt, WEET wat je doet. Dat is in elk geval wat ik heb geleerd in de afgelopen twee weken dat ik met het onderwerp water bezig ben geweest. Nog even leuk om te vertellen, voor wie het niet weet: bij het oppompen van drinkwater komt warmte vrij en die warmte wordt gebruikt voor de verwarming van onze huizen. Dit geeft een besparing van ongeveer 12 % per woning.

Liesbeth Westenberg

14 augustus 2003

Te laat

Hedja is een beetje slordig geweest met het aanleveren van kopij. Daarom staat zijn stukje te lezen op www.ditkannog.net.

In de Nieuwsbrief van juli is hij er weer: met Hedja Literair!

Plattegrond 4de fase

Adressen/Colofon

Redactie:

Gonda Baard, mwbaard@hetnet.nl
Mario Huizinga m.huizinga@hetnet.nl
Machteld van der Veen, oortwijn@inn.nl

Foto's: Mario Huizinga, Jaap van de Ham,
Irma Mommers, Mari den Hertog, Nelleke van
Kempen, Mariëtte Westendorp

Lay-out:

Gonda Baard en Irma Mommers
Oplage: 275 exemplaren.
Papier: Global White 100% chloorvrij
milieukeurmerk

Contactgegevens BEL-bestuur

Martien Lodder, tel. 522 246
mlodder5.member9@freeler.nl
Rudi Oortwijn, tel. 632 006
oortwijn@inn.nl
Wil van Hooft, tel. 515 012
wilvanhooft@tiscali.nl
Mena Schermer, tel. 521 327
menaschermer@hetnet.nl
Kees van Herk, tel. 548 285
keesvanherk@wanadoo.nl
Jaap van de Ham, tel 536 353
vd.ham@hccnet.nl

Contactpersonen BEL-werkgroepen

Groengroep, Lambik Swinkels
lswinkels@inter.nl.net
Bouwgebreken, Bernard Beguin
Begin.culemborg@planet.nl
Installaties en Energie, Sandra Wormgoor
Dick.san@hetnet.nl
Verkeer, Annet Dane

Annet.dane@hetnet.nl

Autodelen, Edgar Kampers

Edgar@barataria.org

Werkgroep Internet, Website, Rudi Oortwijn
Oortwijn@inn.nl

Huis- en wijkmonitoring, Mario Huizinga

m.huizinga@hetnet.nl

Bewonersboek, Carla de Jonge en Sandra

Wormgoor eva.bureau@wxs.nl

Inburgering, Carla de Jonge

eva.bureau@wxs.nl

EVA-bureau: Bertus Aafjespad 5, di, woe- en
do-dag van 10.00 uur tot 12.30 uur,
tel. 532699, eva.bureau@wxs.nl

Stadsboerderij: Rutger van Mazijk, tel.
513452, caetshage@wanadoo.nl

Website BEL: www.bel-lanxmeer.nl

Kopij Nieuwsbrief

Het volgende nummer verschijnt begin mei
2004. De kopij **voor 14 juni a.s.** bij de redactie
op het onderstaande e-mail adres inleveren.
Gonda Baard mwbaard@hetnet.nl
Geen e-mail, dan graag de tekst op flop aan-
leveren. Het redactieadres is: Martinus Nijhoff-
pad 13, 4103 WP Culemborg, tel. 521394.

Heb je zelf geen foto bij de tekst, neem dan
even contact op met onze BEL fotograaf Jaap
van de Ham (tel. 536 353).
Illustraties apart in jpg. naar Irma Mommers,
pica@tip.nl. Foto's of tekeningen om te
scannen brengen naar Toon Hermanshof 11
(tel. 530 791).

Agenda

mei	juni	juli
9 mei permacultuurdag Caetshage	2 juni redactievergadering 19.30 uur	
13 mei Hofvergaderinf Vasalishof 20.00 uur	14 juni inleveren kopij Nieuwsbrief	
15 mei concert Open Hof 20.00 uur	19 juni feest Toon Hermanshof	
19 mei Ver. Huiseigenaren Vasalishof 20.00 uur	19 juni fietstocht	27 juli bezig zijn Caetshage 19.00 uur
25 mei tuinieren bezig zijn Caetshage 19.00 uur	26 juni tuinieren Caetshage 13.30 – 17.00 uur	31 juli tuinieren Caetshage 13.30 – 17.00 uur
27 mei officiële opening Het Kwarteel 16.00 – 17.30 uur	26 juni restaurant op het land Caetshage 18.00 – 19.30 uur	31 juli restaurant op het land Caetshage 18.00 – 19.30 uur
27 mei hofvergadering Nesciohof		
29 mei tuinieren Caetshage 13.30 – 17.00 uur	29 juni bezig zijn Caetshage 19.00 uur	

Op www.bel-lanxmeer.nl vind u altijd een actuele agenda